7/5873
5874
5875
5876

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.02.06.01-101/ 27.05.05* 25924

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 5.5.2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10782 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazıları konusu, İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN, Balıkesir Milletvekili Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ, Adana Milletvekili Prof. Dr. Gaye ERBATUR ve Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın 7/5873, 7/5874, 7/5875 ve 7/5876 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EK:
1-Yazılı Soru Önergeleri Cevapları (21 sayfa)

DTM İhracat Genel Müdürlüğü
İnönü Bulvarı No:36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0 312) 204 5229 Faks: (0 312) 212 88 81
e-posta: ihrmevzuat@dtm.gov.tr Elektronik Ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Nurten AKGÜL Daire Başkanı

7/5873
5874

3 üncü sorunuza ilişkin olarak, ülkemizden ihraç edilen her türlü ürün ile ilgili gümrük işlemlerinin yürürlükteki 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve buna bağlı mevzuat, dış ticaret mevzuatı ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine uygun olarak yürütülmesi Gümrük Müsteşarlığının asli görevleri arasında yer almaktadır.

Hayali ihracat konusu da dahil olmak üzere gümrük idarelerinde gerçekleştirilen her türlü işlem Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı ile Gümrük Kontrolörleri Başkanlığı tarafından denetime tabi olduğu gibi, bu konuda taşradaki gümrük ve muhafaza idarelerimizce de her türlü çalışma yapılmaktadır. Gümrük idarelerince yapılan işlemler anılan denetim birimleri tarafından rutin olarak denetlendiği gibi, gümrük idareleri, diğer kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler, medyada yayımlanan haberler gibi birçok bilgi kaynağından Gümrük Müsteşarlığının idari ve denetim birimlerine intikal eden her türlü bilgi ve belge, gerekli incelemelerden sonra anılan denetim birimleri tarafından inceleme ve soruşturma konusu edilmektedir. Bunun yanı sıra, risk faktörünün yüksek olduğu düşünülen sevkıyatların tespit edilerek bunlara ilişkin gümrük işlemlerinin daha detaylı bir muayene ile sonuçlandırılmasını sağlayan risk analizi çalışmaları da Gümrük Müsteşarlığı merkez teşkilatında ayıca yürütülmekte; bu çerçevede riskli olduğu değerlendirilen ihracatlara konu eşyanın fiziki muayenesi yapılarak çıkışına izin verilmesi sağlanmaktadır.

Balıkesir Milletvekili Sn. Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ'in, 2 Sıra ve 7/5874 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevap:

Yazılı önergenizin birinci sorusunda yer alan ülkemiz 2004 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına ilişkin olarak, 2004 yılında bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracatımızın artış hızı %33,6 olmuştur ve yıllık ihracat (FOB) 63,12 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. Ülkemiz aynı yıl toplam ithalatı ise 97,54 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Yazılı önergenizin ikinci sorusuna ilişkin olarak, DİE verilerine göre 2005 yılının ilk üç aylık ihracat ve ithalat rakamları sırasıyla, 17,05 ve 25,7 milyar ABD Dolarıdır. İhracatçı Birlikleri kayıtlarına göre ise 1 Ocak-13 Mayıs itibariyle toplam ihracatımız 26,118 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Yazılı önergenizin üçüncü sorusuna ilişkin olarak ülkemiz ihracat ve ithalat rakamlarının sektörel dağılımı aşağıda yer alan iki tabloda gösterilmektedir:

7/5874

İHRACATIMIZIN SEKTÖREL DAĞILIMI

İHRACATIMIZ (Milyon Dolar)	(Yıllık)			(Ocak-Mart Dönemi)		
	2003	2004	Değ(%)	2004	2005	Değ(%)
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	**5.257**	**6.501**	**23,67**	**1.413**	**1.829**	**29,50**
i-Gıda Maddeleri	4.735	5.891	24,43	1.254	1.677	33,73
(0) Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri	3.944	5.044	27,91	1.024	1.308	27,66
(00) Canlı hayvanlar	8	7	-11,02	3	1	-60,86
(04) Hububat ve mamulleri	409	520	27,19	107	175	63,03
(05) Meyva, sebze ve mamulleri	2.568	3.405	32,62	646	842	30,34
(06) Tabii bal, şeker ve mamulleri	226	237	4,79	60	47	-21,40
(08) Hayvan yemleri	14	12	-19,77	4	4	6,21
(01, 02, 03, 07, 08, 09) Diğer Gıda Maddeleri	718	863	20,16	204	238	16,72
(1) İçkiler, tütün ve mamulleri	489	591	20,94	171	235	37,17
(11) Alkollü ve alkolsüz içkiler	70	113	62,01	20	27	36,01
(12) Tütün ve mamulleri	419	478	14,10	152	208	37,32
(4) Hayvansal ve bitkisel yağlar ve mumlar	255	205	-19,35	41	109	165,68
(22) Yağlı tohumlar ve meyvalar	48	51	6,01	17	25	45,77
ii-Tarımsal Ham maddeler	522	610	16,77	159	153	-3,89
(21) Deri, kösele ve ham postlar	34	30	-10,78	10	6	-37,30
(23) Tabii, sentetik ve rejenere kauçuk	5	8	67,80	2	1	-36,00
(24) Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	21	21	0,37	5	6	11,55
(25) Odun hamuru ve kağıt döküntüleri	1	1	3,58	0	0	235,82
(26) Dokumaya elverişli lifler ve döküntüleri	363	442	21,76	116	112	-3,40
(29) Bitkisel ve hayvansal diğer ham maddeler	98	107	8,89	26	27	5,80
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	**2.011**	**2.895**	**43,93**	**602**	**935**	**55,40**
i- (27, 28) Maden cevherleri ve döküntüleri	573	801	39,68	160	197	23,05
ii- Mineral yakıtlar ve mineral yağlar (3)	980	1.429	45,81	302	552	83,12
(32) Kömür	1	3	73,80	1	1	-0,25
(33) Petrol ve ürünleri	819	1.111	35,61	249	412	65,09
(34) Petrol gazları, doğal gaz	139	255	83,42	36	116	222,17
(35) Elektrik enerjisi	20	60	199,51	16	24	55,23
iii- Demir dışı metaller (68)	458	664	45,21	140	186	32,68
3- SANAYİ	**39.594**	**53.440**	**34,97**	**11.428**	**14.236**	**24,58**
i-Demir ve çelik (67)	3.342	6.004	79,61	1.004	1.498	49,31
ii-Kimyasallar	1.893	2.566	35,53	535	629	17,59
(57, 58) Plastikler	545	780	43,31	156	196	25,40
(54) Eczacılık ürünleri	220	289	31,67	61	77	25,92
(51, 52, 53, 55, 56, 59) Diğer kimyasallar	1.129	1.497	32,53	318	356	12,16
iii-Diğer yarı mamuller	4.143	5.490	32,52	1.186	1.481	24,89
(61) Hazırlanmış deriler, postlar ve mamulleri	69	84	22,45	16	17	5,45
(62) Kauçuk mamulleri	678	832	22,69	195	240	23,14
(63) Mantar ve ağaç mamulleri	124	182	46,48	40	50	23,86
(64) Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller	374	462	23,72	104	124	19,00
(66) Metal dışı mineral mamuller	1.602	2.050	27,90	440	538	22,20
(661) Alçı, çimento vb. inşaat malzemeleri	675	919	36,27	177	252	42,08
(664, 665) Cam ve cam eşya	484	564	16,59	128	138	7,56
(66-(661+664+665)) Diğerleri	444	566	27,49	134	148	9,95
(69) Metal eşya	1.295	1.880	45,13	391	513	31,27
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	12.370	18.275	47,74	3.711	5.058	36,30
(781, 782, 783, 784, 7132, 7783) Otomotiv sanayii ürünleri	4.928	8.099	64,34	1.560	2.369	51,82
(75, 76, 776) Büro makinaları ve haberleşme cihazları	1.977	2.927	48,01	574	696	21,23
Diğer makina ve ulaşım araçları	5.465	7.250	32,67	1.577	1.994	26,43
(71-713) Enerji üreten makina	246	354	43,88	72	84	17,06
(72, 73, 74) Diğer elektriksiz makinalar	1.598	2.188	36,91	486	627	28,49
(79, 785, 786, 7131, 7133, 7138, 7139) Diğer ulaşım araçları	1.543	2.043	32,46	454	616	35,73
(77- (776+7783)) Elektrikli makina ve cihazlar	2.079	2.665	28,23	563	667	18,34
v- Dokumacılık ürünleri (65)	5.262	6.428	22,18	1.494	1.669	11,69
vi- Hazır giyim (84)	9.962	11.193	12,36	2.736	3.000	9,67
(848.1, 848.3) Deri ve kürkten giyim	406	383	-5,61	60	59	-1,50
(84-(848.1, 848.3)) Diğer giyim eşyası	9.556	10.810	13,13	2.676	2.942	9,92
vii - Diğer tüketim malları (81, 82, 83, 85, 87, 88, 89 (-891))	2.622	3.483	32,87	762	900	18,18
(81) Sıhhi tesisat, ısıtma ve aydınlatma malzemeleri	528	740	40,14	174	179	2,56
(82) Mobilyalar	452	605	33,84	138	170	23,18
(83) Seyahat eşyası	46	60	31,98	14	17	19,21
(85) Ayakkabı	184	205	11,50	56	53	-6,11
(87) Mesleki, bilimsel ölçü ve kontrol cihazları	102	135	33,20	27	33	21,84
(88, 89-(891)) Diğer tüketim malları	1.311	1.738	32,60	352	449	27,51
4- DİĞER ÜRÜNLER (9+891)	**391**	**285**	**-27,10**	**58**	**57**	**-2,59**
TOPLAM	**47.253**	**63.121**	**33,58**	**13.500**	**17.058**	**26,35**

7|5874

İTHALATIMIZIN SEKTÖREL DAĞILIMI

İTHALATIMIZ (Milyon Dolar)	(Yıllık)			(Ocak-Mart Dönemi)		
	2003	2004	Değ(%)	2004	2005	Değ(%)
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	**5.265**	**6.059**	**15,08**	**1.381**	**1.522**	**10,26**
i-Gıda Maddeleri	2.791	3.089	10,69	708	769	8,65
(0) Canlı hayvanlar ve gıda maddeleri	1.604	1.817	13,32	415	401	-3,28
(00) Canlı hayvanlar	12	10	-17,42	3	3	4,12
(04) Hububat ve mamulleri	722	558	-22,72	123	74	-39,28
(05) Meyva, sebze ve mamulleri	131	161	23,02	38	69	80,05
(06) Tabii bal, şeker ve mamulleri	36	39	8,55	5	9	87,15
(08) Hayvan yemleri	200	401	100,85	86	97	13,03
(01, 02, 03, 07, 08, 09) Diğer Gıda Maddeleri	504	648	28,73	161	150	-7,11
(1) İçkiler, tütün ve mamulleri	250	270	7,90	51	62	21,36
(11) Alkollü ve alkolsüz içkiler	15	31	100,03	3	4	27,39
(12) Tütün ve mamulleri	235	239	1,87	48	58	20,96
(4) Hayvansal ve bitkisel yağlar ve mumlar	512	532	3,87	102	165	60,92
(22) Yağlı tohumlar ve meyvalar	425	470	10,62	139	141	1,12
ii-Tarımsal Ham maddeler	2.474	2.969	20,04	673	753	11,96
(21) Deri, kösele ve ham postlar	441	397	-9,92	97	67	-30,73
(23) Tabii, sentetik ve rejenere kauçuk	256	344	34,11	76	99	29,04
(24) Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	166	287	73,59	60	82	37,23
(25) Odun hamuru ve kağıt döküntüleri	187	221	18,17	48	63	30,19
(26) Dokumaya elverişli lifler ve döküntüleri	1.285	1.564	21,71	354	399	12,78
(29) Bitkisel ve hayvansal diğer ham maddeler	138	155	12,26	38	44	15,67
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	**15.248**	**20.177**	**32,32**	**4.464**	**5.846**	**30,95**
i- (27, 28) Maden cevherleri ve döküntüleri	2.262	3.531	56,09	806	986	22,32
ii- Mineral yakıtlar ve mineral yağlar (3)	11.575	14.407	24,47	3.154	4.187	32,74
(32) Kömür	986	1.317	33,53	276	360	30,22
(33) Petrol ve ürünleri	6.579	8.636	31,27	1.676	2.164	29,08
(34) Petrol gazları, doğal gaz	3.967	4.439	11,91	1.198	1.659	38,49
(35) Elektrik enerjisi	43	16	-63,91	4	5	20,82
iii- Demir dışı metaller (68)	1.411	2.239	58,68	504	673	33,55
3- SANAYİ	**45.831**	**67.417**	**47,10**	**14.171**	**17.113**	**20,76**
i-Demir ve çelik (67)	3.283	5.325	62,22	951	1.644	72,81
ii-Kimyasallar	10.427	14.211	36,29	3.184	3.957	24,27
(57, 58) Plastikler	2.837	4.226	48,97	870	1.236	42,02
(54) Eczacılık ürünleri	2.303	3.036	31,86	694	762	9,87
(51, 52, 53, 55, 56, 59) Diğer kimyasallar	5.288	6.949	31,41	1.620	1.959	20,89
iii-Diğer yarı mamuller	3.489	4.790	37,27	968	1.286	32,78
(61) Hazırlanmış deriler, postlar ve mamulleri	296	275	-7,07	65	59	-8,25
(62) Kauçuk mamulleri	497	697	40,41	142	163	14,45
(63) Mantar ve ağaç mamulleri	177	286	61,33	46	79	70,67
(64) Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller	1.140	1.498	31,39	318	417	31,08
(66) Metal dışı mineral mamuller	480	687	43,12	135	198	46,71
(661) Alçı, çimento vb. inşaat malzemeleri	38	61	61,60	7	14	100,92
(664, 665) Cam ve cam eşya	212	312	47,48	64	90	39,27
(66-(661+664+665)) Diğerleri	230	313	36,05	64	95	48,44
(69) Metal eşya	900	1.347	49,69	261	369	41,10
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	21.510	33.704	56,69	7.109	7.734	8,80
(781, 782, 783, 784, 7132, 7783) Otomotiv sanayii ürünleri	6.209	11.512	85,41	2.305	2.285	-0,89
(75, 76, 776) Büro makinaları ve haberleşme cihazları	4.080	6.071	48,81	1.343	1.517	12,96
Diğer makina ve ulaşım araçları	11.221	16.122	43,67	3.460	3.932	13,64
(71-713) Enerji üreten makina	758	859	13,28	193	264	36,63
(72, 73, 74) Diğer elektriksiz makinalar	7.300	9.235	26,50	1.983	2.231	12,50
(79, 785, 786, 7131, 7133, 7138, 7139) Diğer ulaşım araçları	1.012	2.648	161,69	584	495	-15,31
(77- (776+7783)) Elektrikli makina ve cihazlar	2.151	3.380	57,13	700	943	34,67
v- Dokumacılık ürünleri (65)	3.441	4.170	21,19	897	1.028	14,57
vi- Hazır giyim (84)	422	651	54,19	131	172	31,04
(848.1, 848.3) Deri ve kürkten giyim	27	26	-3,65	5	7	36,41
(84-(848.1, 848.3)) Diğer giyim eşyası	395	625	58,14	127	166	30,84
vii - Diğer tüketim malları (81, 82, 83, 85, 87, 88, 89 (-891))	3.258	4.566	40,12	930	1.293	39,01
(81) Sıhhi tesisat, ısıtma ve aydınlatma malzemeleri	201	290	44,01	42	53	25,01
(82) Mobilyalar	170	283	65,96	53	78	46,84
(83) Seyahat eşyası	57	123	116,15	22	39	78,48
(85) Ayakkabı	191	303	58,74	70	131	87,71
(87) Mesleki, bilimsel ölçü ve kontrol cihazları	946	1.305	37,97	272	350	28,85
(88, 89-(891)) Diğer tüketim malları	1.693	2.262	33,61	471	642	36,26
4- DİĞER ÜRÜNLER (9+891)	**2.997**	**3.888**	**29,73**	**905**	**1.224**	**35,23**
TOPLAM	**69.340**	**97.540**	**40,67**	**20.921**	**25.706**	**22,87**

Diğer taraftan 2004 yılında en çok ihracatı yapılan ilk 20 fasıl aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu 20 fasıl Türkiye'nin toplam ihracatının %80'ine yakın bir kısmını oluşturmaktadır. Tabloda dikkati çeken husus Türkiye'nin ihracatının gittikçe katma değeri yüksek mallara doğru yönelmekte olmasıdır. Motorlu kara taşıtları ihracatımız 2004 yılında örme giyim eşyası sektörünün ihracatını aşarak en çok ihracatı yapılan fasıl olmuştur. 2004 yılında sektörün ihracatı %57,2 gibi çok yüksek bir oranda artmıştır. Yine katma değeri yüksek sektörlerden elektrikli makine ve cihazlar en çok ihracatı yapılan dördüncü mal grubu olmuş, bu sektörün ihracatı da %37,9 oranında artmıştır. 2005 yılının ilk üç ayına ilişkin veriler bu sektörlerin ihracatının artış eğilimini koruduğunu göstermektedir.

İHRACATIMIZDAKİ İLK 20 FASIL - 2004 Yılı değer sıralamasına göre **BİN $**

	FASILLAR					OCAK – MART		
		2002	2003	2004	% Değ	2004	2005	% Değ.
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI,TRAKTÖR,BİSİKLET,MOTOSİKLET VE DİĞER	3.304.143	5.272.026	8.288.799	**57,22**	1.610.321	2.428.651	50,8
61	ÖRME GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	4.443.027	5.732.569	6.259.222	**9,19**	1.570.398	1.649.171	5,0
72	DEMİR VE ÇELİK	2.269.813	2.969.012	5.313.308	**78,96**	920.230	1.269.718	38,0
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	2.867.411	3.474.510	4.790.306	**37,87**	981.688	1.191.166	21,3
62	ÖRÜLMEMİŞ GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	3.254.091	3.813.876	4.536.829	**18,96**	1.103.139	1.289.107	16,9
84	NÜKLEER REAKTÖRLER,KAZAN;MAKİNA VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	2.142.291	2.992.983	4.125.934	**37,85**	879.998	1.101.599	25,2
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	1.243.852	1.391.047	2.226.923	**60,09**	398.200	651.273	63,6
08	YENİLEN MEYVALAR,KABUKLU YEMİŞLER,TURUNÇGİL VE KAVUN KABUĞU	1.192.852	1.391.984	1.902.515	**36,68**	331.302	424.560	28,1
63	MENSUCATTAN MAMUL DİĞER EŞYA,KULLANILMIŞ EŞYA,PAÇAVRALAR	1.254.684	1.631.925	1.856.536	**13,76**	448.906	481.183	7,2
27	MİNERAL YAKITLAR,MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI,MUMLAR	691.543	980.133	1.429.186	**45,82**	301.718	552.493	83,1
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	679.863	926.036	1.323.732	**42,95**	267.662	339.863	27,0
52	PAMUK	811.264	997.278	1.219.991	**22,33**	299.796	303.441	1,2
71	İNCİLER,KIYMETLİ TAŞ VE METAL MAMULLERİ,MADENİ PARALAR	641.209	810.364	1.063.946	**31,29**	207.095	254.997	23,1
20	SEBZE,MEYVA,BİTKİ PARÇALARI,SERT KABUKLU YEMİŞ KONSERVELERİ	516.492	671.357	980.423	**46,04**	201.433	285.781	41,9
55	SENTETİK VE SUNİ DEVAMSIZ LİFLER	654.362	767.028	925.406	**20,65**	195.422	213.523	9,3
25	TUZ,KÜKÜRT,TOPRAK VE TAŞLAR,ALÇILAR VE ÇİMENTO	614.532	732.669	917.980	**25,29**	175.058	214.369	22,5
94	MOBİLYALAR,AYDINLATMA,REKLAM LAMBALARI,PREFABRİK YAPILAR	360.416	634.417	855.707	**34,88**	205.814	221.690	7,7
40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	514.133	684.092	841.431	**23,00**	197.225	241.497	22,4
54	DOKUMAYA ELVERİŞLİ SUNİ VE SENTETİK LİFLER	501.539	638.824	796.562	**24,69**	199.044	218.997	10,0
89	GEMİLER,SUDA YÜZEN TAŞIT VE ARAÇLAR	290.214	440.502	686.334	**55,81**	87.236	297.399	240,9
	TOPLAM	**28.247.732**	**36.952.631**	**50.341.071**	**36,23**	**10.581.684**	**13.630.477**	**28,8**
	GENEL İHRACAT	**36.059.089**	**47.252.836**	**63.120.949**	**33,58**	**13.500.139**	**17.057.798**	**26,4**
	GENEL İHRACAT İÇİNDEKİ PAYI	**78,3**	**78,2**	**79,8**	**1,98**	**78,4**	**79,9**	**1,9**

İthalatımızdaki ilk 20 fasıl ise aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu fasıllar toplam ithalatımızın %85'ine yakınını oluşturmaktadır. İlk sırada, ham petrol ithalatını da içeren, mineral yakıt ve yağlar faslı bulunmaktadır. Petrol fiyatlarının artması ithalat maliyetini artırmıştır ve bu eğilim 2005 yılının ilk üç ayında da artarak sürmüştür. İkinci sırada makine ve cihazlar, üçüncü sırada motorlu kara taşıtları ve dördüncü sırada elektrikli makine ve cihazlar ithalatı bulunmaktadır. Motorlu kara taşıtları ithalatındaki artış hızı 2004 yılında %90,1 gibi çok yüksek bir oranda gerçekleşmiştir. Ancak 2005 yılının ilk çeyreğinde bu eğilim tersine dönmüş, ilk üç ayda sektör ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre %7,6 oranında azalmıştır. Yine 2004 yılında ithalatı yüksek oranda artan elektrikli makine ve cihazlar sektörünün ithalat artışı da 2005 yılının ilk üç ayında hız kesmiştir.

İTHALATIMIZDAKİ İLK 20 FASIL - 2004 Yılı değer sıralamasına göre — **BİN $**

						OCAK - MART		
	FASILLAR	**2002**	**2003**	**2004**	**% Değ**	**2004**	**2005**	**% Değ.**
27	MİNERAL YAKITLAR,MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI,MUMLAR	9.203.888	11.575.069	14.407.288	24,5	3.154.367	4.187.226	32,7
84	NÜKLEER REAKTÖRLER,KAZAN;MAKİNA VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	8.173.598	10.293.923	13.456.962	30,7	2.838.445	3.467.903	22,2
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI,TRAKTÖR,BİSİKLET,MOTOSİKLET VE DİĞER	2.332.971	5.383.660	10.237.024	90,1	2.035.895	1.881.622	-7,6
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	4.356.298	5.519.864	8.371.766	51,7	1.833.675	2.194.349	19,7
72	DEMİR VE ÇELİK	2.904.980	4.747.844	8.031.522	69,2	1.577.833	2.416.664	53,2
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	2.382.134	3.235.625	4.763.094	47,2	983.664	1.371.997	39,5
71	İNCİLER,KIYMETLİ TAŞ VE METAL MAMULLERİ,MADENİ PARALAR	1.533.352	2.767.087	3.763.424	36,0	862.694	1.265.783	46,7
29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	1.887.545	2.332.491	3.016.973	29,3	716.733	896.724	25,1
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	1.439.451	2.019.397	2.710.136	34,2	598.951	684.739	14,3
52	PAMUK	1.293.241	1.641.454	1.982.197	20,8	467.455	519.886	11,2
90	OPTİK,FOTOĞRAF,SİNEMA,ÖLÇÜ,KONTROL,AYAR CİHAZLARI,TIBBİ ALET.	1.088.698	1.361.455	1.927.983	41,6	398.626	526.098	32,0
48	KAĞIT VE KARTON;KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN EŞYA	854.794	1.163.890	1.527.642	31,3	324.327	424.182	30,8
88	HAVA TAŞITLARI,UZAY ARAÇLARI,AKSAM VE PARÇALARI	295.918	153.310	1.211.254	690,1	313.804	59.862	-80,9
55	SENTETİK VE SUNİ DEVAMSIZ LİFLER	857.668	951.502	1.173.892	23,4	244.617	260.275	6,4
74	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	437.834	571.385	1.079.856	89,0	251.341	341.149	35,7
40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	523.480	764.268	1.063.718	39,2	221.750	267.426	20,6
32	DEBAGAT VE BOYACILIKTA KULLANILAN HÜLASA,BOYA,MACUN,SAKIZLAR	680.556	849.679	1.030.059	21,2	219.875	249.768	13,6
54	DOKUMAYA ELVERİŞLİ SUNİ VE SENTETİK LİFLER	751.066	860.895	1.008.240	17,1	221.386	255.015	15,2
38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	525.880	715.174	960.582	34,3	213.262	268.490	25,9
76	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	579.860	743.088	960.110	29,2	220.623	272.915	23,7
	TOPLAM	**42.103.212**	**57.651.062**	**82.683.721**	43,4	**17.699.324**	**21.812.073**	**23,2**
	GENEL İTHALAT	**51.553.797**	**69.339.692**	**97.539.766**	40,7	**20.921.287**	**25.706.270**	**22,9**
	GENEL İTHALAT İÇİNDEKİ PAYI	**81,7**	**83,1**	**84,8**		**84,6**	**84,9**	

Türkiye'de üretimin ithalata bağımlı yapısını daha iyi görebilmek için ithalatın BEC (Broad Economic Categories) sınıflandırmasına göre dağılımına da bakmak faydalı olabilir:

BEC sınıflamasına göre ithalat, 2004

1000 $	BEC Adı	2004	% Pay	2005-Ocak-Mart	% Pay
1	**YATIRIM (SERMAYE) MALLARI**	**17.397.440**	**17,84**	**4.025.944**	**15,66**
41	Yatırım (sermaye) malları (Taşımacılık araçları hariç)	13.493.688	13,83	3.439.001	13,38
521	Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri	3.903.753	4,00	586.943	2,28
2	**HAMMADDE (ARA MALLAR)**	**67.549.436**	**69,25**	**18.972.887**	**73,81**
21	Sanayi için işlem görmemiş hammaddeler	5.775.777	5,92	1.511.730	5,88
22	Sanayi için işlem görmüş hammaddeler	33.407.212	34,25	9.567.768	37,22
31	İşlem görmemiş yakıt ve yağlar	7.329.138	7,51	2.939.847	11,44
42	Yatırım mallarının aksam ve parçaları	6.432.180	6,59	1.642.875	6,39
53	Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları	6.544.206	6,71	1.756.483	6,83
111	Esası yiyecek ve içecek olan işlenmemiş hammadeler	944.197	0,97	209.591	0,82
121	Esası yiyecek ve içecek olan işlenmiş hammaddeler	624.467	0,64	182.215	0,71
322	İşlem görmüş diğer yakıt ve yağlar	6.492.259	6,66	1.162.377	4,52
3	**TÜKETİM MALLARI**	**12.100.277**	**12,41**	**2.651.283**	**10,31**
51	Binek otomobilleri	4.213.556	4,32	599.184	2,33
61	Dayanıklı tüketim malları	1.439.681	1,48	368.408	1,43
62	Yarı dayanıklı tüketim malları	1.910.785	1,96	557.602	2,17
63	Dayanıksız tüketim malları	3.184.391	3,26	831.115	3,23
112	Esası yiyecek ve içecek olan işlenmemiş tüketim malları	149.113	0,15	69.395	0,27
122	Esası yiyecek ve içecek olan işlenmiş tüketim malları	528.145	0,54	131.836	0,51
321	Motor benzini ve diğer hafif yağlar	556.012	0,57	66.977	0,26
522	Sanayii ile ilgili olmayan taşıma araç ve gereçleri	118.593	0,12	26.766	0,10
4	**DİĞERLERİ**	**492.612**	**0,51**	**56.157**	**0,22**
7	Başka yerde belirtilmeyen diğer mallar	492.612	0,51	56.157	0,22
	TOPLAM	**97.539.766**	**100,00**	**25.706.271**	**100,00**

2004 yılında ithalatımızda en yüksek payı %69,2 payıyla ara malları almıştır. 2005 yılının ilk çeyreğinde ara mallarının ithalat içindeki payı %73,8'e çıkmıştır. Ara mallarını yatırım malları 2004 yılında %17,8 ve 2005 yılının ilk çeyreğinde %15,6 payıyla takip etmektedir. 2004 yılında tüketim malları ithalatında gözlemlenen yüksek oranlı artışlara rağmen toplam ithalat içindeki payı %12,4 gibi düşük bir oranda kalmıştır. 2005 yılının ilk çeyreğinde tüketim malları ithalatının toplam ithalattaki payı son yılların ortalaması olan %10'lara tekrar gerilemiş durumdadır.

Yazılı önergenizin dördüncü sorusuna ilişkin olarak öncelikle ödemeler dengesi kavramı üzerinde bir miktar durulması gerekmektedir.

Ödemeler dengesi, geniş anlamıyla, bir ekonomide yerleşik kişilerin (merkezi hükümet, bankalar, gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar), diğer ekonomilerde yerleşik kişiler (yurt dışında yerleşikler) ile belli bir dönem içinde yapmış oldukları ekonomik işlemlerin sistematik kayıtlarını elde etmek üzere hazırlanan istatistiki bir rapordur. Kısaca ifade etmek gerekirse ödemeler dengesi bir ülkenin döviz gelir ve giderlerini, buna karşılık olarak giren ve çıkan sermaye hareketlerini gösteren bir tablodur. Ödemeler dengesi hesabı cari işlemler dengesi, sermaye ve finans hesapları ve rezerv değişimleri ana kalemlerinden oluşur.

Cari işlemler hesabı; reel kaynak akımlarıyla (mal, hizmet, gelir) ilgili işlemleri ve cari transferleri (karşılıksız transferler); sermaye hareketleri de reel kaynak akımlarının finansmanını (genellikle sermaye transferi ya da finansal araçlara ilişkin işlemler aracılığıyla) gösterir.

Cari işlemler dengesinin ana kalemleri;

i) Dış Ticaret Dengesi : Mal ihracatı ve ithalatı

ii) Hizmetler Dengesi: Turizm, inşaat hizmetleri, taşımacılık gelir ve giderleri, diğer hizmet gelir ve giderleri

iii) Yatırım gelirleri dengesi: Kar transferleri, faiz gelir ve giderleri,

iv) Cari Transferler: İşçi gelir ve giderleri, resmi transferler-hibe ve bağışlardır.

İhracat rakamları mal ihracatına ilişkindir. **Dolayısıyla sermaye hareketlerine ait kalemlerde yer alan ihraç edilen tahvillerin bedelini tanım gereği içeremez. Zaten biri mal ticaretinden elde edilen geliri, diğeri bir finansman yöntemini gösteren iki bilgi toplanamaz.**

Sermaye ve finans hesapları cari açığın nasıl finanse edildiğini, ya da cari fazla varsa, bu fazlanın nereye sermaye olarak aktığını gösteren hesaplardır. Cari açık dış dünyaya borçlanarak, doğrudan yabancı sermaye yatırımları çekilerek veya rezervler azaltılarak finanse edilir. Cari fazla verildiyse de bu fazla rezervleri artırmakta veya dış dünyaya borç vermekte/ödemekte ve yatırım yapmakta kullanılır. Cari açık (fazla)+sermaye hesabı dengesi+rezerv değişimi=0 denkliği bir muhasebe eşitliğidir ve her zaman sağlanmaktadır.

Yazılı önergenizin beşinci sorusuna ilişkin olarak, ülkemizin 2004 yılında kıymetli, yarı kıymetli taş (zümrüt,safir, yakut, pırlanta, akik, vb) ithalatı 2.879.175 ABD Doları, 2005 yılının ilk üç ayında ise 476.591 ABD Doları olmuştur.

İthalat Rejimi Kararı eki listelerde, pırlantanın müstakil bir gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) açılımı bulunmamakta ve pırlanta "Diğer Kıymetli (elmas hariç)/Yarı Kıymetli Taşlar" GTİP'inde değerlendirilmektedir.

Söz konusu GTİP'de yer alan madde grubundan 2004 yılında 52.468 ABD Doları, 2005 yılının ilk üç ayında da 13.096 ABD Doları ithalat yapılmıştır.

Yazılı önergenizin altıncı sorusuna ilişkin olarak, pırlanta ve değerli taş ithalatında gümrük vergisi alınmadığı doğrudur. Değerli taş ithalatında tüm ülkeler gümrük vergisinden muaftır. Bu muaflık, Gümrük Birliği yükümlülüğümüzden kaynaklanmaktadır. Kıymetli taşların işlenmiş olanlarının ithalatı serbesttir. Ancak, işlenmemiş olanlarının ithalatı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 32 Sayılı Karar çerçevesinde yapılabilmektedir.

Diğer taraftan, kıymetli taş ve pırlantaların yer aldığı 71 numaralı faslın alt detaylarına baktığımızda çok küçük bir kısmının tüketim malı niteliğindeki nihai ürünlerden oluştuğu görülmektedir. 2004 yılında nihai ürün –tüketim malı niteliğindeki mücevheratın toplam ithalatı sadece 186,7 milyon dolar tutarındadır. Geriye kalan sektör ithalatının %95'ine yakını, sanayide kullanılan, işlenmemiş, aramalı niteliğindeki mallardır.

7/5874
5875

Türk mücevherat sektörü son 10 yılda üretimini ve ihracatını hızla artırmıştır. Türkiye dünya altın mücevherat üretiminde ilk 5 ülke arasında yer almakta, dünya mücevherat otoriteleri Türkiye'yi İtalya'ya rakip olarak göstermektedirler. Türkiye'nin değerli taş ve mücevherat ihracatı 2004 yılında, bir önceki yıla göre %31,3 oranında artarak 1 milyar doları aşmıştır. 2005 yılının ilk üç ayında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %23,1 ihracat artışı yakalanmıştır. Türk mücevherat sektörünün üretimi ve ihracatı arttıkça sektörün kullandığı (bir çoğu Türkiye'de aşağı yukarı hiç bulunmayan) işlenmemiş değerli taşların ithalatının artması da doğaldır. Bu olumsuz bir gelişme değil, üretime, ihracata, istihdama katkıda bulunan bir süreçtir.

Adana Milletvekili Sn. Prof. Dr. N. Gaye ERBATUR'un, 3 Sıra ve 7/5875 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevap:

Üç soru başlığı altında yer alan önergenize ilişkin değerlendirmemiz aşağıda yer almaktadır:

Yerli üretimi iç piyasa ihtiyacını karşılayan ve ihracat potansiyelimiz bulunan karpuz ithalatında, yerli üretimin korunması ve devamının sağlanması amacıyla mer'i İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde Dünya Ticaret Örgütü pazara giriş taahhütlerimizin en üst seviyesi olan %86,4 oranında gümrük vergisi uygulanmakta olup, uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimiz uyarınca söz konusu Karar kapsamında gümrük vergisi ödenmek kaydı ile karpuz ithalatında herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Ancak, 2005/5 Sayılı Dış Ticarette Standardizasyon Tebliği uyarınca, anılan ürünün ithalatından önce insan sağlığı ve güvenliği, hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan "kontrol belgesi" alınması gerekmekte olup, yerli ürünün (karpuz) hasat döneminde "kontrol belgesi" düzenlenmesi aşamasında anılan Bakanlıkça azami hassasiyet gösterilmektedir.

Ayrıca, gerek Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine ilişkin 2000/364 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, gerekse Sınır Ticaret Merkezleri (STM) Kurulmasına İlişkin 2003/5408 sayılı Karar ve bu Karara istinaden Dış Ticaret Müsteşarlığınca çıkarılan Sınır Ticaret Merkezlerinden Yapılacak İhracat ve İthalata İlişkin yönetmelikte, sınır ticareti kapsamında gerçekleştirilecek tarım ürünleri ithalatının il ihtiyaçları kapsamında belirlenecek kota limitleri dahilinde kalınması ve söz konusu ürünlerin mezkur mevzuatla belirlenen illerde kullanılmasının sağlanması suretiyle yapılabilmesine imkan getirilmektedir.

Bu çerçevede, 2005 yılında;

- Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine ilişkin 2000/364 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında Iğdır ilinden 01 Kasım-15 Nisan tarihleri arasında İran'dan gerçekleştirilmesinin serbest olması kaydıyla toplam 100 ton,

- Sınır Ticaret Merkezleri (STM) Kurulmasına İlişkin 2003/5408 sayılı Karar kapsamında İran sınırında kurulan Ağrı-Sarısu, Van-Kapıköy ve Hakkari-Esendere Sınır Ticaret Merkezleri'nden 01 Kasım-25 Nisan tarihleri arasında İran'dan gerçekleştirilmesinin serbest olması kaydıyla toplam 3000 ton karpuzun

ithalatına izin verilmiştir.